

Kirke 2030 Gjennomgang av styringssamtalene 2019

Framtidstenkning blir møtt med:

- begeistring over muligheten til å tenke langt
- metodikken er useriøs og uvitenskapelig
- vi trenger mer forskning for å si noe mer
- drømmer og brainstormer
- teologisk forskning
- visjon – strategi -tiltak

Ønsker for kirken i 2030:

- Landsdekkende folkekirke med stor oppslutning
- Aktivt støttende tros-og livssynspolitikk
- Godt samfunn – kristen nestekjærlighet - godt klima
- Kirka taler livets ord i dødens verden
- Kirka kommer til å være veldig viktig for få og relevant for mange
- Mennesker er alltid kirkas viktigste ressurs
- Kirken har en sentral plass i samfunnet, i offentligheten, i byen – med frimodighet
- Kirka er en viktig stemme i samfunnsdebatten (media, kultur, offentlige arenaer)
- Tilstedeværelse i samfunnet OG i folks liv
- Kirka er gjenkjennelig på verdier: menneskeverd, demokrati, skaperverket, fellesskap (i en tid med mer ensomhet og fattigdom)
- Trosspørsmål blir mer legitime i et livssynsåpent samfunn – kirka blir mer relevant
- Dnk tar mer plass i samfunnet som KIRKE, ikke som en del av staten
- En synlig kirke – med kirkerom og forsterket samarbeid med andre – flere samarbeidsarenaer – framoverlent rolleforståelse
- Kirka har verdiskapende betydning
- Gjenkjennelige kjernepunkter OG mangfold i trosuttrykk parallelt (de siste 30 år har vi fått lysglober, ikoner, lystenning...)
- Folk har trospraksis med nestekjærlighet i tro i ord og handling
- Dnk aktiv i å begrense skadevirkningene av fortsatt utvikling mot økte forskjeller – styrke samfunnsveven og tilliten
- Synlig, tydelig, tilgjengelig, engasjert, samfunnsaktør, økumenisk, teologisk substans, åpenhet, bekrefte og utfordre
- Entusiastisk spiritualitet, kjærlighet innad og utad, inspirerende gudstjenester, troende som «smitter», enhet og mangfold
- Folk er nysgjerrige på tro
- Både bredde og dybde – ønske ALLE velkommen og vise at vi har et budskap – næring til troen/kristen kunnskap
- Flere oppsøker gudstjenestene/kirkelige handlinger

- Barn og unge trives på gudstjeneste
 - Hverdagskirken blomstrer
 - Meningsfylt å være frivillig
 - Flerkulturell kirke
 - Lett å finne kirken på nett
 - Nærvær
 - Dialogisk arbeidsform
-
- Dnk er fortsatt lokalsamfunnets dominerende religiøse infrastruktur og sted for folkereligiøsitet med bruk av kirkerommet og spiritualitet
 - Stort potensiale for kirka som lim i lokalsamfunnet – kulturaktør og omsorgsaktør
 - Politikerne lokalt ønsker å bruke penger på kirka
 - Kirkebygg som er godt ivaretatt – de har stor betydning for opprettholdelse av folkekirka
 - Kirka betyr mye i lokalsamfunnet
 - Folk oppsøker kirka når livet er vanskelig og ved store høytidsdager i livet
 - Kirka aktiv medspiller i samfunnskriser/beredskap (både på individ og samfunnsnivå)
 - Bruke bærekraftsmålene i samhandling med kommunene/lokalsamfunnene
 - Kirkas gravplassforvaltning har stor tillit
-
- Godt organisert kirke med profesjonalitet i alle ledd, ei kirke som henger sammen, forvalter kompetanse med aktive profesjonsfelleskap

Hva hindrer oss:

- Trender går i feil retning
 - Færre medlemmer og ressurser under press
-
- Vi er flinke til å prate, dårligere på å prioritere og gjennomføre
 - Motstand/manglende evne til endringer – tradisjonsbasert
 - Gjør vi radikale nok endringer/prioriteringer for å lykkes ti år fram?
 - Vi bruker ressurser feil
 - Vi klarer ikke å få fram det positive
 - Manglende relevans
 - Liten relevans og uklar identitet
 - Stridsspørsmål tapper og preger folks syn på kirka
 - Tros mangfold truer tilliten og solidariteten i samfunnet
 - Utydelig kjernebudskap
 - Små FR har nok med sitt – motvirker gode løsninger for et større fellesskap
-
- Kirkeordning er det eneste viktige
 - Økt byråkratisering (rapportering)
 - Fragmentert organisasjon
 - Staben har lett for å overta alt...(frivillighet forvitrer)
-
- Innelukkethet

- Innadventd kristen kultur – for mye ressurser på grønne vs gule
- Intern mentalitet lokalt som ikke beveger seg utenfor kirkelige handlinger og menighetskjerne uten samarbeid med andre aktører. Vi må ut av komfortsonen og unngå tilbaketrekning
- At Dnk blir foreningskirke der dåp ikke er tilstrekkelig som medlemskriterium
- Mange kirkebygg er plassert feil i forhold til å være åpne og inviterende bygg for omsorg og fellesskap

Trender:

- Teknologi påvirker gudstjenestene (skype-gudstjenester)
- Kirken blir totalleverandør av tjenester (begravelsesbyrå, dåpsselskap mm)
- Mer individualisering
- Kirka får mer konkurranse
- Sterkere sentralisering inn mot byer
- KVALITET i alt vi gjør er helt nødvendig
- Økt konkurranse fra sekularisering, KRLE, begravelsesbyråer, HEF
- 2030: 20 % er ikke medlem noe sted
- Tradisjon betyr mindre enn før – vi kan ikke lene oss på gamle metoder og skolens opplæring
- Vanene forsvinner – alle går mindre til gudstjeneste, økte tilbud i gudstjenestetida
- Det skal strek rygg til å bære gode dager – vår rikdom gjør oss svaksynte i forhold til åndelige verdier
- Enklere å opprettholde aktivitetsnivå enn medlemsantall - større skiller mellom de menigheter som lykkes og de som ikke gjør det
- Diakoni er vekstnæring
- Levekårsutfordringene er like store i fraflyttingsområder i bygdene som i storbyene
- Fortsatt høye dåps og konfirmasjonstall
- Utvikling mot mer høy- og lavkirkelige miljø innenfor kirken (flere valgmenigheter)
- BDR avviklet
- FR avviklet og soknene forsterket
- Færre bispedømmer og ny valgordning
- Færre gudstjenester og kirker
- Færre går til gudstjeneste

Tiltak:

- Lederutfordring å møte utfordringer strategisk og målrettet og utnytte ressurser godt
- Finne ut hvilken forandring som må til for at vi fortsatt skal være den samme
- Bli flinkere til å analysere behovene folk/medlemmene har slik at vi kan gjøre de smarte/rette tingene

Kvalitet/arbeidsformer:

- Gode relasjoner til offentlig sektor

- Bred kontaktflate lokalt
- Gode møter med folk
- Gjøre troen relevant
- Metodikk: Se- bedømme -handle
- Gjøre rommet større for nye ting
- Utvikle nye arenaer og møteplasser
- Jobbe mer rasjonelt, være mer proaktive (ingenting kommer av seg selv)
- Samhandling: kirka må skrives inn i kommunale planer på flere områder (eldre, flyktninger, ungdom)
- Vurdere mer kritisk hva ansatte MÅ prioritere og hva frivillige kan bidra med (sykehjemsandakter vs ungdomsarbeid...)

Undervisning:

- Opplæring – skape identitet og trosspråk
- Trosopplæring må forvaltes klokt + konfirmasjon
- Utviklingssamtaler i trosopplæringen i hvert prosti (fra BD-ctr)
- Undervisningsopplegg for voksne i kristen tro («Alpha» i ny versjon)
- Bedre koplinger mellom trosopplæring (tiltak) og kontinuerlig barne og ungdomsarbeid
- Ivareta de som ønsker å være kristne/disipler (vekke og nære det kristne liv) – de grønne
- Framoverlent: skolegudstjenester, skole-kirkesamarbeid, barnehagebesøk..

Ansatte/ Frivillighet:

- Fra bevilgningsstyrt til frivillighetsstyrt kirke
- NMS-opplegg : Use your talents
- Utvikle en frivillighetsteologi (dvs mer enn å få ting gjort...)
- Kirkebygget gir store muligheter
- Mer faglig veiledning av de som jobber lokalt og de frivillige
- Prester med differensiert utdanning
- Biskoper må være mer tydelige tilstede i det offentlige ordskiftet – korrigerende samfunnsrøst (etter Per Fugeli har vi ingen...)
- Kirka som attraktiv arbeidsplass
- Frivillig tjeneste må samtidig sikre kvalitet og profesjonalitet
- Kvalitet- mer spesialisering av prester i samarbeid med FR-linjen

Struktur:

- En arbeidsgiverlinje (N.Hål, Oslo)
- Finne rett organisering og bruke tid på å være misjonar kirke (struktur spiser strategi til frokost)
- Behov for gjennomgang av hvor vi legger inn ressurser (når folk flytter, flytter vi ressursene med?)
- Hva er kirkelig tilstedeværelse? Bare kirkebygg, eller nye «torg» i byen (ikke bare kjøpesentre)

- Større arbeidsenheter
- Skille mellom det som kan vedtas og det som bare dukker opp og enten kan kveles eller løftes (pilegrimsvandring, drop in dåp, sørsamisk menighet)

Menighetsarbeid/diakoni/kultur/digital-kirken:

- Satsing på 15-18 år = rekrutteringsbasen
- Mer diakoni og kultur, flere drop-in-tjenester
- Bruke medlemsregisteret til å invitere til ny-innflytterfest
- Egen "inkluderingsminister" I alle MR
- Diakoni som både innstilling og arbeidsform
- God LHBT-kompetanse/rykte
- «Fremtiden bor hos oss» - ide fra flerkulturelle menigheter i Stockholm (Oslo) – øke vår evne/vilje til integrering
- Åpne kirker
- Digital tilstedeværelse (Insta-presten), mer digital kommunikasjon rett mot medlemmene, geotagging...
- Dialog, misjonar kirke (SMM virker sementerende fordi målet er at alle org. skal få sitt)
- Profilmengheter (arbeidsform, aldersgrupper, mm)
- Behov for kirkelig aktivitet mot/med 20-40 åringer

Gudstjeneste:

- Trenger metodikk for å bygge fra bunnen der gudstjenestefellesskapet har forvitret helt og gudstjenestene bare er demotiverende og derekrutterende
- Mer differensiering
- Færre gudstjenester
- Nye gudstjenestefellesskap (påskennatt, julennatt, påskemorgen i soloppgangen...)

Kirker:

- Kirkebygg som flerbrukshus (den hvitmalte 1850-årskirka på landet er taperen)
- Kommunale prioriteringer under press – kirkebyggene må bli lokalsamfunnets bygg, dvs flerbruk med flere som tar ansvar (kulturskole, energisparing,)
- Folks stolthet overfor sin kirke må beholdes og utvikles

BYER

- Bedre oppslutning i definerte lokalsamfunn
- I byen defineres det sosiale fellesskapet ikke geografisk (ungdomsarbeid på tvers av sokn)
- Mer differensierte gudstjenestetilbud – flere valgmenigheter (migranter?)
- Mye aleneboende i byene – utenforskap?
- SoME – digital kontakt viktig kanal
- Eks fra Charlisle bispeddømme i England – bygger nye arbeidsformer

- Samarbeid mellom menigheter og bymisjoner
- Studenter – middagsfellesskap mm
- Bergen har gjort erfaringer med spesialisering i bysentrum – ikke alle er positive. Folk har tilknytning til SIN kirke
- Åpne kirker er viktige
- Dialogisk og misjonal
- Flerkulturell
- Kvalitet/profesjonalitet blir stadig viktigere
- Synlig og åpen i bybildet
- Tilgjengelighet for folk flest, dvs hverdagskirke med aktivitet hele uka
- Dnk utfordres av nye menighetsdannelse ri byene (frikirker, NOR-kirken, migrantmenigheter, NLM,
- Ungdomsdiakoni
- Skape gode nettverk for unge voksne på leit etter fellesskap
- Skape lettbeinte strukturer som satser på cafe, familiearbeid etc (dvs ikke starte med å tenke bygging av kirke, men tenke folk og deres behov...)

OPPSUMMERING OG VEIEN VIDERE

HYPOTESE: Dnk er gode på drift/»vedlikeholdsarbeid», holde hjulene i gang, men tregere på utvikling og innovasjon. Da kan vi framstå som et forsiktighetens fellesskap der vi mer vokter hverandre enn jubler for de som skiller seg ut og våger nye arbeidsformer. Vi er blitt en tungrodd organisasjon som ikke lett klarer å prioritere annerledes selv om vi ser behovet.

Den globale trenden er at gamle kirker med tunge strukturer taper i møte med et samfunn i rask endring. Hva betyr det for oss?

All erfaring tilsier at det er enklere å holde på medlemmer enn å rekruttere helt nye. Det bør tilsi fortsatt satsning på dåp og konfirmasjon av egne medlemmer og mer fokus på de gule for å beholde dem.

Stor forskjell på bispedømmenes «verktøykasse» i forhold til å lage strategier for å nå mål.

Og bispedømmene er faktisk veldig forskjellige:

- Mellom 50-80% medlemmer.
- Noen er meget stabile i folketall og medlemskap, andre har økende folketall og synkende medlemstall.
- Noen er folkekirkebispedømmer uten teologisk uro, andre har økende ulikhet mellom ulike teologiske fløyer.
- Noen utfordres sterkt av konkurranse fra frikirker og organisasjoner i Dnk, andre er enerådende
- Noen har et stort behov for nytenkning rundt arbeidsformer og prioriteringer, andre kjenner ikke det samme presset.
- Noen leter aktivt i utlandet etter nye ideer (England, Danmark, Sverige),
- andre ser større verdi i å utvikle seg lokalt.

Hvordan kan vi stimulere til endring for de som har behov for det uten at det får en utilsiktet uheldig konsekvens for andre? Dvs hvordan takler vi differensiering i praksis? Og er differensiering nødvendig for å gjøre nødvendige endringer for fortsatt å kunne framstå som en bred folkekirke om ti år?

Drømmene våre er ikke utopier, vi er forsiktig optimistiske. Men vi er flinkere til å snakke om prioritering og endring enn å gjennomføre endring. Her ligger utfordringen. Klarer vi å bli enige om hva utfordringsbildet er og hva som må prioriteres opp og dermed hva som skal prioriteres ned? Hvordan kan vi klare å stå sammen om å hjelpe hverandre med nødvendig endring? Hvem skal initiere retning, hvem skal være fyrlys, motor, bakkemannskap for å få det til?

Hvordan klarer vi å skille mellom endringer vi kan regulere oss fram til og endringer som må vokse fram nedenfra? Dvs hva MÅ vi regulere og hva bør vi bare slippe til og evt regulere i etterkant om nødvendig?

Dilemma: Vi ønsker ikke å lukke oss inne, vi ønsker å satse ut mot de gule OG samtidig vil vi ha disippeltrening (av de grønne?) Klarer vi å prioritere begge deler?

KR/KM må ta ansvar for de endringene som allerede er vedtatt, f.eks.

- KO
- Åpne kirker
- mer kultur-satsing
- gjennomgang av trosopplæringen for å se hva som kan dereguleres og hva som skal til for å skape mest mulig for barn og unge lokalt med nødvendig, men ikke mer enn det, rapportering, sjekke ut om de begrensinger som staten la ved starten, fortsatt står ved lag (bredde, utenom skolens tid mm), se om organiseringen er robust nok
- nytt syn på frivillighet på vei fra statlig til sivil sektor (frivillighet lar seg ikke styre og planlegge av MR/stab - dilemmaer),
- innspill og prosess fram mot ny strategiplan for Dnk på KM i 2021,
- stadig bedre digitale tilbud
- tenkning rundt og ressurser til rekruttering
- flerkulturell kirke/migranter (KM-sak)

KR kan ta ansvar for

- utvikling av mer materiell om kirkelige handlinger, voksenundervisning mm. Det er en etterspørsel etter tekstliggjøring med bilder som framstår som norsk i uttrykk, både små brosjyrer til kirkerommet, utdeling mm og større bøker for både barn og voksne (om dåpen for ulike aldersgrupper, voksenkatekisme mm)

Biskopene må bidra med

- mer teologi/kjernebudskap og dermed angi tydelig retning og prioritering.
- Hva gjør vi med manglende relevans?
- Manglende synlighet i det offentlige rom/samfunnsdebatten
- Kontakt mot lokalsamfunn/politikere sammen med lokale råd og ansatte

- Gudstjenester: hvordan og hvor ønsker vi differensiering? Hva lar vi vokse fram og hva regulerer vi? En kirke uten gudstjenestefeiring dør, men hva er den kvalitet og relevans som skal til for å få flere folk til å søke til kirkene?

Felles utfordringer:

- Hvordan bevege seg fra tungrodd til lettbeint uten å miste FOR mye underveis?

Behov/ønsker om videre kunnskapsbakgrunn for å tenke strategier framover:

Jørn Øyrehagen Sunde: 2030 er en gave. Hva var nytt i 1030?

- Menneskeverd, Gudstro og samfunnsmessige konsekvenser

Hent inn mer forskning: samfunnsanalyse/utvikling, trendforskning, teologisk utvikling/trender, scenario-tenkning. (Svenska kyrkan har gjort en del på dette. Pål Repstad kommer med ny bok der et kapittel er ulike scenarier for utvikling av folkekirken)

Medlemsframskrivning – artikkel av Brunborg

Medlemsundersøkelse Dnk våren 19